

Sáu m i năm dài đ đ ng trôi qua v i n c m t, s hy sinh, v i nh ng m t mát và t i nh c c a m t trái c a quá trình gi i phóng thu c đ a.

H u qu chi n tranh Đông D ng còn v ng v n trên đ t Pháp

Tr i t n n Sainte- Livrade Lot-et-Garonne.
Ngu n: rapatries-vietnam.org

Trong m c Th b n đ c tu n này c a t p chí Le Monde, m t đ c gi bày t lòng bi t n đ i v i tác gi bài vi t đ c đ đ ng trên Le Monde tu n tr c v i t a đ «Làng Đông D ng bên b sông Lot đ đ thay da đ i th t ». Tâm tình c a đ c gi này và bài vi t s cho chúng ta hi u thêm h u qu n ng n còn v ng v n c a chi n tranh cách đ y 60 năm, trong b i c nh « đ u sông l a b ng » c a th gi i hi n t i.

Vi đ c gi g i b c th tâm tình đ n Le Monde là m t nhân ch ng s ng c a th i k l ch s này. Ông cho bi t, ông đ r i kh i Vi t Nam đ đ n s ng khu t n n Sainte-Livrade h i năm 2 tu i, gia đ nh ông đ s ng ó 5 năm.

Ông tâm s , trong m t tr th , th t tuy t v i khi đ u c tr l i mi n quê, nh ng v i cha m ông thì đó là nh ng th ng ngày v t v . M ông ph i đ i tr ng đ u, còn cha ông làm vi c Paris, m i năm h ch g p nhau đ c hai l n.

Theo ông, khi y, chính ph Pháp không bi t ph i x trí th nào v i nh ng nh ng đ a con t các cu c hôn nhân gi a ng i Pháp và ng i thu c đ a. Sáu m i năm dài đ đ ng trôi qua v i n c m t, s hy sinh, v i nh ng m t mát và t i nh c c a m t trái c a quá trình gi i phóng thu c đ a.

Ông cho bi t đã có d p đi nhi u n i trên th gi i, và đã hai l n v thăm n i «chôn nhau c t r n» c a mình, t c Vi t Nam. Ông ngh n ngào tr c c nh đ t n c này b iều tàn b i chi n tranh. Th nh ng, ông ch a bao gi quy t đ nh tr i "tìm ki m bóng ma dĩ vãng" n i t ng là m nh đ t ti p nh n ông trên đ t Pháp.

V đ c gi này tâm s , ông r t xúc đ ng khi đ c bài phóng s ngày 16/4 c a tu n san Le Monde v tr i t n n Sainte-Livrade, n i ông t ng sinh s ng.

Khi chi n tranh Đông D ng k t thúc, vào năm 1956, g n 12.000 ng i Đông D ng tìm đ n t n n trên đ t Pháp. Đó là tr i t n n Sainte-Livrade n m bên b sông Lot thu c t nh Lot-et-Garonne thu c mi n nam n c Pháp. Ng i t n n có thành ph n đa d ng, nào là các c p v ch ng đa qu c t ch, nh ng góa ph c a các chi n binh t tr n, hay c a nh ng công ch c Pháp làm vi c Đ Đông D ng, và h n 700 tr em.

Th là su t 60 năm dài đ ng, n c Pháp « đã b quên nh ng đ a con c a mình » đ n t B c K , Trung K , Nam K , Lào và Cam B t. Su t hàng th p k , cu c s ng c a h đ c t ch c t i m t Trung tâm ti p nh n ng i Pháp Đ Đông D ng (CAFI). Hi n t i, Trung tâm này đã đ c xây d ng l i nhi u, trong khi đó, nh ng « ng i h i h ng » đang b ch i v i trong mi n ký c và đ nh m nh.

Nhân v t đ u tiên Le Monde đ c p là c bà Th Lý Weiss, 91 tu i. C đ n đây vào năm 1956, và đ c x p vào di n u tiên tái đ nh c trong k ho ch xây d ng nhà m i. Hi n t i c v a đ n v nhà m i. C có c th y 9 con, trong đó có 6 đ a sanh i Vi t Nam. Gia đình c đ n t H i Phòng.

Cu c s ng khi y r t c c kh . CAFI, gia đình 11 ng i c a c Lý ph i s ng trong m t căn h ch có m t nhà b p và 3 phòng ng . Sau đó, c ông xin đ c vi c làm trong c quan hành chính t i CAFI. C Lý thì đi làm ru ng. Các con đ c đi h c i ngôi tr ng thu c CAFI. Tình c nh kh n kh đ n m c khi gia đình ch ng c a m t cô con gái c Lý l n đ u tiên nhìn th y b c nh k ni m th i y c a cô, đã th t lên « Đó là tr i t p trung ! ».

Le Monde cũng gi i thi u vài nhân v t khác là nhân ch ng s ng c a giai đ n l ch s đ y sóng gió này.

Mỹ mâi năm sống trong câc khâ, giâ đây nhà câa đâc xây lâi mâi, nhâng tâm trâng câa ngâi trong cuâc cũng lâm bân bâ. Mât ngâi con câa mât gia đânh tân n tìm trâ lâi sống gân khu CAFI « đâ đâc tìm lâi mât không khí quen thuâc, nhâng kâ niâm và mât đâi gia đânh ». Ông tâm sâ : « Viâc kiân thiât này là hâi muân, nhât là đâi vâi thâ hâ già, chúng tôi thì đâc hâc hành, làm viâc, còn bâ mâ chúng ta đã bâ lâng quên ».

Mât nâ y tá bâc xúc, đáng lâ phâi làm sâm hân 30 năm hay đâi đân khi các câ mât râi hâng làm, bâi trâc kia các câ đã châu cânh tha phâng, bây giâ lâi thêm mât lân châu cânh mât đi nâi tâng gân bó hàng thâp kâ.

Công trình phá hây khu tân n gâm ba giai đân : 32 ngôi nhà mâi vâa đâc câp ; 100 nâi nâa sâ đâc xây đâng ; sau đó, khu vâc trâi tân n năm xâa sâ bâ san bâng.

Tokyo châa chuân bâ tât cho viâc đâi phó đâng đât !

Viâc tâp trung các câ quan đâu nâo vâ chính trâ và kinh tâ khu vâc thâ đô Tokyo châa đâng nhiâu nguy câ, do khu vâc này nâm trong vùng đâ bâ đâng đât. Le Courier International đân lâi bài câa tâ nhât báo Asahi Nhât Bân vâi nhân đânh “ Tokyo phâi nhanh chóng chuân bâ đâi phó đâng đât”.

Trân đâng đât hôm 11/3 đã làm lâ rõ đâm yâu câa thành phâ Tokyo, đâu tàu kinh tâ chính trâ Nhât Bân. Ngày xây ra đâng đât, hàng triâu ngâi đã đâ xô ra đâng phâ Tokyo, hâ không thâ trâ vâ nhà do các phâng tiân giao thông đâu bâ ách tâc. Mỹ tuân sau đó, đâi sống ngâi dân và hoât đâng câa các doanh nghiâp đâu bâ xâo trân do thâng xây ra cúp đân. Hiân tâi, nâi kinh hoàng vâ nguy câ phâng xâ đang lan tâa, doanh nhân và du khách thì nhau râi khâi Tokyo.

Trong bâi cânh đó, tâ báo đât câu hâi, phâi châng Tokyo nên tiân hành nhâng câi tâ mang tính căn câ ?

Theo Asahi, trâc tiên, thâ đô cân tâp trung khâc phâc thâm hâa vâa qua. Đân hiân tâi, thành

ph này l thu c vào các t nh phía b c v s n ph m nông nghi p, công nghi p và đi n. Do đó, Tokyo ph i ra s c h tr tái ki n thi t các t nh này.

Theo c tính, trong vòng 30 năm t i, có kh năng đ n 70% s x y ra m t tr n đ ng đ t m nh 7 đ Richter t i Tokyo. S c n thi t chu n b ph ng ti n cho th đ đ i m t v i m t tr n đ ng đ t m nh đã đ c bàn th o t lâu, nh ng hi n t i, v n đ này tr nên vô cùng c p bách.

M i l n có đ ng đ t, các tòa nhà cao t ng th đ rung chuy n m nh. Vì th n u đ ng đ t l n x y ra thì h u qu là khó l ng: các h th ng chăm sóc y t và phòng ch ng cháy n có th còn ho t đ ng đ c không? Ngu n đ tr năng l ng và l ng th c có đ không? T báo cho r ng, nên nhanh chóng ti n hành tính toán chi t đ đ ra gi i pháp đ i phó phù h p.

M t v n đ tr ng y u và c p bách n a là c n suy nghĩ gi i quy t hi n t ng t p trung quá nhi u các c quan kinh t và chính tr i Tokyo. Asahi cho r ng, c n thi t cho di đ i vài c quan đ n nh ng thành ph khác.

Internet, ph ng ti n đ u tranh h u hi u c a thanh niên Đài Loan

Th h tr Đài Loan ngày nay bi t t n đ ng th m nh c a Internet đ đ u tranh, đó là th c tr ng mà m t nhà văn Đài Loan ph n ánh trên m t t báo Qu ng Đông. Le Courrier International trích l i bài này v i dòng t a “Internet đánh th c tu i tr”.

Trong nh ng năm 1980, phong trào đ u tranh c a thanh niên Đài r t m nh m . Sinh viên bi t đ u đòi h i quy n l i, đ u tranh v t kh i ph m vi tr ng h c, xu ng đ ng bi u tình, tham gia các phong trào xã h i và chính tr . Nh vào tháng 3/1990, hàng ngàn sinh viên t p h p bi u tình tr c t ng đài T ng Gi i Th ch, h nh n đ i và ti n hành h i h p ph n đ i, v i nh ng yêu sách v quy n l i chính tr và kinh t . Sau đó, phong trào đ u tranh c a thanh niên có v l i đ n, làn sóng đ u tranh c a nh ng năm 1980 đ ng nh ch còn trong ký c .

Các ph ng ti n truy n thông đ i chúng n c này ngày càng đ m chìm vào nh ng thông tin gi i trí và tin t c theo ki u gi t gân. May m n thay, i th i đ i Internet, có r t nhi u không gian công c ng đ chia s . Thanh niên có th ti p c n thông tin và tri th c m t cách r ng rãi.

T b y tám năm nay, t c t khi b t đ u th h Internet, đã xu t hi n m t th h thanh niên đ u tranh m i. Phong trào b t đ u t m t nhóm thanh niên đ u tranh b o v m t di s n l ch s v n hóa b đe d a phá h y đ ph c v cho công trình xây đ ng tàu đi n ng m. Phong trào nhanh chóng đ c lan t a, và m t chi n đ ch ph n đ i đã đ c t ch c trên m ng.

Cu i năm 2008, nhi u ng i xu ng đ ng bi u tình, chi m công s , đ đòi chính ph đ u ch nh lu t qui đ nh v h i h p và bi u tình, m t b lu t mà h cho là quá cũ k và hà kh c.

K t đó, ng i ta th y r ng, thanh niên b t đ u tích c c lao vào các phong trào xã h i, nh t là các cu c tranh lu n v v n đ nông dân và môi tr ng.

H i cu i tháng 1/2011, hàng ngàn thanh niên đã b t ch p giá rét c a mùa đông, t p h p ph n đ i vào ban đêm tr c tr s c a c quan b o v môi tr ng Đ ài B c. Bu i t i đ u tranh bao g m các bài di n thuy t, và sau đó cùng nhau th o lu n t i ch v nh ng ch đ liên quan đ n vi c phân chia đ t đai, chính sách b o v môi tr ng c a chính ph . Có ng i ng l i ngay trên v a hè đ n sáng hôm sau. Đáng chú ý là ng i t ch c s ki n này ch là nh ng thanh niên tu i đôi m i.

Dù hi n t ng đ u tranh b ng ph ng ti n Internet không ph i là đ c nh t Đ ài Loan, nh ng t báo nh n m nh, m y năm nay, phong trào này r t m nh m x Đ ài. Tr c kia, các hi p h i và các t ch c phi chính ph đ ng ra t ch c h i h p, bi u tình, sinh viên ch là ng i tham gia. Th nh ng, m y năm g n đây, tu i tr b t đ u gi vai trò quan tr ng, và cùng hành đ ng ph i h p với các t ch c phi chính ph .

T báo k t lu n, nh có Internet, thanh niên có th ti p xúc liên l c v i nhau đ t ch c s ki n, không còn ph i thông qua các t ch c phi chính ph hay hi p h i nh tr c kia.

Trung Qu c tránh b o đ ng xã h i nh tăng tr ng kinh t

Trung Qu c, Internet phát tri n m nh, nh ng m t cu c cách m ng Hoa Lài gi ng nh

Tunisia còn xa vời, đó là nhận định của tuấn san L'Express trong bài "Không có mùa xuân cho Bắc Kinh".

Hồi cuối tháng giêng, trang mạng Boxun.com của người Trung Quốc ly khai tại Hoa Kỳ đã đăng lời kêu gọi biểu tình ở Trung Quốc, theo tinh thần của cách mạng Hoa Lài tại Tunisia. Ngay lập tức, công nhận sát đẫm của huy động, các trang mạng bắt tăng cường kiểm duyệt, và tiếp theo là một làn sóng bắt bớ, đàn áp của các quốc gia đã diễn ra. Các báo nhận định, có vẻ như Động Công của Trung Quốc muốn bóp chết tất cả trong trường hợp của những người chỉ đạo chính trị.

L'Express nhận thấy, cái người chỉ đạo chính là chính: Mười năm trước đây có tới hàng chục ngàn vòng đình công, biểu tình chống tham nhũng... cũng trong bối cảnh đó, chủ đề nổi bật ra "nhận định hoàn bao giờ hết". Những lời kêu gọi biểu tình đã không được sự đồng thuận của người dân, ngoài việc đòi hỏi một bộ phận nhỏ những người đấu tranh có quan tâm chính trị.

Ở Trung Quốc các tính có đến nửa tỷ người sử dụng Internet, với sự phát triển của nhu cầu trong mạng xã hội. Con người có thể liên lạc với nhau dễ dàng thông qua Internet, và theo lô-gic thì các cuộc nổi dậy phải ngày càng nhiều. Thế mà, thế giới thì ngược lại.

L'Express gợi ý thích, Internet có thể tạo thuận lợi cho liên lạc của con người, nhưng không thể dễ dàng hình thành một phong trào đấu tranh chính trị, bởi phong trào đấu tranh chính trị nào cũng cần phải có một tổ chức có hệ thống. Ở Trung Quốc không có tổ chức chính trị nào, mà chỉ có những người đấu tranh cá nhân riêng lẻ.

Đa số dân mạng Trung Quốc không quan tâm đến sự phân chia giải Nobel Hòa bình 2010 Lưu Hiếu Ba, đến những lời kêu gọi có tính phản kháng được phát tán trên Internet. Theo L'Express, công dân mạng trước đây những người này rất ít quan tâm chính trị, họ chủ yếu tâm đến những tiện ích chia sẻ phim, nhạc, tài liệu văn học tiêu thụ, và các trò chơi trên mạng.

Họ cũng quan tâm nhất là các vấn đề nhà ở, giáo dục con cái, hay trong tương lai gần, họ mong chính phủ sớm thi hành pháp luật an sinh xã hội. Với những vấn đề khác như vấn đề chế độ dân tộc, Tây Tạng chống Hán, và những quan liêu địa phương, thì dường như giới lãnh đạo chính quyền trung ương và người dân có một sự "đồng thuận trong tương lai" đang chi phối.

L'Express kể chuyện, dù biết công xã hội ngày càng nghiêm trọng, nhưng kinh tế vẫn đang tiếp tục tăng trưởng, vì thế có rất nhiều may mắn cho một cuộc cách mạng Hoa Lài ở nước này. Tuy nhiên, nếu kinh tế bất tuột dốc, thì tình hình có thể khác!

Tình thế cách mạng Cuba của cựu chiến binh Cuba và nhà báo nổi tiếng

Đến với Cuba, Le Monde có bài "Thế hệ cựu quân nhân không đứng hàng", với những minh họa của nhà nhiếp ảnh México nổi tiếng Alinka Echeverria.

Nhà báo nhiếp ảnh Alinka Echeverria đến là xã Segundo Frente, tỉnh Santiago thuộc miền đông Cuba. Đây là một vùng rừng núi, rất khó tiếp cận, và là vùng cấm địa với khách du lịch. Đó cũng chính là một trong những thành trì gần gũi ký ức lịch sử cách mạng Cuba. Tại đây có đến với du kích mang tên Mặt trận Pháo đài Đông II Frank Pais do Raul Castro thành lập vào tháng 3/1958.

Nhà nhiếp ảnh gia đã gặp những cựu binh của mặt trận này. Cô cho biết, những người này xuất thân từ giai cấp nông dân nghèo khổ, thoát ly gia đình đi tham gia quân đội. Họ không có vũ khí và phải sống trong tình trạng thiếu thốn tính mạng của mình. Hiện tại, họ vẫn tôn sùng cách mạng, biết với họ, cách mạng đã làm cho cuộc sống họ thêm ý nghĩa.

Echeverria cho biết thêm, các cựu binh này chia sẻ những nỗi khổ của ngôi làng, họ sinh ra, lớn lên, chiến đấu và sẵn sàng chết. Đa số họ là người không chia sẻ, họ tham gia cách mạng và sùng bái cách mạng như một tôn giáo vậy. Trên vách nhà, họ treo hình của Fidel Castro, Raul Castro và Che. Rõ ràng họ sùng bái và yêu thương những người nhân vật này giống như người México sùng bái, yêu mến và treo hình Đức mẹ Guadalupe.

Trang nhất các tuần san

Hôn lữ hoàng tước William, tình hình nước Pháp và thẩm phán nhà hát nhân là những chủ đề nổi bật trên trang nhất các tuần san Pháp tuần này.

Le Figaro dành trang nh t ch y tít l n “So British”. T báo này dành m t h s đ c bi t cho ch đ h n l c a hoàng t William. Còn trang nh t Le Monde có bài “William Hoàng t”, v i nh n đ nh, cu c hôn nhân đã đ a lên trang nh t báo chí th gi i m t v hoàng t v n ít xu t hi n tr c công chúng, và luôn có v kín đáo.

Tu n san L’Express thông tin v th h công giáo tr Pháp v i bài vi t “Quy n l c m i c a ng i Công giáo”. Bài vi t cho bi t, th h linh m c tr đang k t c th h tr c m t cách năng đ ng.

Le Nouvel Observateur dành u tiên cho ch đ n c Pháp v i hàng t a l n trên trang nh t “Cách đây 30 năm cánh t đã chi n th ng”. Bài báo nh c l i s ki n ông François Mitterand đ c c t ng th ng năm 1981. Đây là v t ng th ng đ u tiên và duy nh t thu c cánh t . T đó, Le Nouvel Observateur rút ra nh ng bài h c kinh nghi m h u ích cho cu c ch y đưa vào đ i n L’Elysée trong năm t i.

Le Courrier International ti p t c thông tin v tình hình phát tri n h t nhân trên th gi i v i h s đ t bi t phân tích th c tr ng h t nhân ở Châu Âu. V i hàng t a “Nhà máy h t nhân c a tôi đ p quá!”, t báo cho bi t, ở châu l c này, nhi u nhà máy h t nhân đã cũ k , t a l c nh ng n i có nguy c thiên tai cao, còn công ngh thì không đ m b o. Thêm vào đó, các nguy c h t nhân luôn b c tình đánh giá th p, do s c m nh c a vi c v n đ ng hành lang ng h h t nhân, m t hi n t ng đ i n ra m nh m ở Pháp.